

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTA OFICIALA A EPISCOPIEI ARADULUI

Redacția și Administrația
ARAD, STR. EMINESCU 18

APARE DUMINECA

Redactor:
Pr. Demian Tudor

PRO DOMO

În numărul trecut al revistei „Biserica și Școala”, P. S. S. Părintele Episcop Andrei a adresat preoților și parohiilor din Episcopia Aradului un apel, ca să-și dea obolul lor la refacerea inventarului Academiei de Teologie.

Este în de obște cunoscut că toate așezămintele culturale ale Eparhiei Aradului au pățimit îndelung și au resimțit din plin consecințele războiului. Inventarul lor este distrus aproape în întregime. Au mai rămas zidurile, rănite și acestea, ca și atâția din soldații neamului nostru, care au luptat pentru mântuirea țării.

Momentul refacerii a sosit. Deși Academia face parte din așezămintele sinistrate de războiu, noi nu putem aștepta ajutor decât de la Dumnezeu și de la fiii buni ai Bisericii noastre. Statul are atâtea griji și greutăți, încât nici nu îndrăsnim să i le mai înmulțim și noi prin cereri de ajutoare.

În anii din urmă s'au făcut destule colecte prin care am sărit în ajutorul atâtor sinistrați. Colecta actuală se face pentru noi, pentru cel mai înalt așezământ de cultură pe care îl are Aradul.

Acest fapt se cuvine să constituie cel mai viu stimulent de însuflețire, atât pentru cei ce colectează, cât și pentru cei ce dăruiesc din prisosurile inimii și din bunurile lor.

Atâtea serii de absolvenți, astăzi preoți, se bucură de luminile și darurile Seminarului din Arad. Atâția copii ai neamului nostru au primit aci nu numai pregătirea pentru misiunea preoției, dar și pâinea cea de toate zilele și ocrotirea pe care numai o mamă bună, alma mater (mama hrănitore), le împărtășește fiilor săi. Nu ne putem închipui nici preot nici parohie care să nu-și dea contribuția, cu cea mai largă bunăvoință.

Nevoile sunt multe și mari. Ele au fost înșirate în apelul Prea Sfinției Sale Părintelui

Episcop. Dacă ar fi să se refacă numai băncile, mesele și scaunele de lipsă, și am avea cheltueli foarte mari. Dar capela, biblioteca și reparațiile, care numai la capitolul geamuri întrece suma de 15.000 lei.

De așteptat nu mai avem ce aștepta. În fața unui om sinistat nu poți sta pe gânduri, ci-i sari îndată în ajutor. La fel este și cu așezămintele: orice așteptare și întâziere cu refacerea lor, le mărește dezastrul.

Am văzut de pe urma războiului biserici sinistrate. În parohiile cu preoți harnici și cu creștini de treabă, ele s'au refăcut repede și bine. Am văzut și parohii mari de șes, bănățene, care au așteptat ani de zile ca statul să le ridice crucea căzută de pe turnul bisericii.

Nu se poate așa. Biserica trăește prin puterile ei. Prin puterile ei și-a creat din nimic așezămintele și tot prin puterile ei le și susține. Altfel, mai de vreme sau mai târziu, le pierde.

În 1822 când s'a întemeiat Seminarul teologic din Arad, în 1875-1876 când i s'a zidit clădirea cea dintâi de lângă Catedrală (str. Mețianu 16) și în 1885-1886 când i s'a zidit clădirea a doua și ultima, amândouă din inițiativa și osteneala episcopului Mețianu, tot prin colecte s'au făcut, prin apelul la popor.*

Nu ne îndoim că și astăzi, când se ctitorește din nou localul Academiei de Teologie din Arad, apelul la bunul nostru popor va avea rezultatul dorit și așteptat.

— „Școala sau învățătura este sufletul bisericii, ce face onoarea, vaza și existența unui popor” — spunea episcopul Mețianu, ma-

* Pentru cei ce stau la Îndoială, sau poate au uitat, rememorăm că tasul al doilea în bisericile Eparhiei se poartă până în ziua de astăzi pentru Institutul Teologic din Arad.

Cum se execută dispoziția aceasta, care datează deodată cu întemeierea Teologiei arădane, cunoaștem... și, dacă va fi nevoie, asupra acestui subiect vom mai reveni cu date și cifre comparative.

rele iubitor și creator de așezăminte culturale bisericești.

Acest adevăr se așteaptă mărturisit din nou cu atât mai mult, cu cât Academia de Teologie din Arad, cel puțin în ordinea vechimei, stă în fruntea școlilor superioare pe care le are neamul românesc*.

Suntem săraci în astfel de așezăminte, deși ca popor, suntem bătrâni de abinelea, și de aceea strădanția pentru păstrarea și susținerea lor trebuie să stea în fruntea grijilor și a răspunderilor noastre.

Dați pentru Casa noastră, pentru așezământul Bisericii, pentru refacerea inventarului Academiei de Teologie din Arad. Sau după cum încheie apelul P. S. S. Episcopului Andrei: „Faceți-vă părtași la dat, ca și la luat“...

Dar din dar, se face raiu (prov.). Il. V. F.

Sfințirea bisericii din Pilul și vizitația canonică la Socodor

Prea Sfinția Sa Părintele Episcop Andrei a binevoit să accepte invitația parohiei Pilul, de a sfinți biserica renovată de acolo. Astfel în Dumineca din 21 Sept. a. c., foarte de dimineață, P. Sf. Sa pleacă cu mașina spre PILUL, însoțit de Păr. Prot. Dr. Petru Dehelean, Preot I. Ungureanu și diaconul D. Dărău. La marginea comunei este întâmpinat de Păr. Protopop tractual Petru Marșieu, în fruntea unui împunător banderiu de călăreți. Păr. Protopop îl binevintează în numele întregii populații din protopopiat și în special în numele credincioșilor din Pilul, care-L așteaptă cu inima deschisă și dornică de a-l vedea în mijlocul lor. La arcul de triumf dela imediata intrare în comună, P. Sf. Sa este întâmpinat de un însemnat număr de credincioși în frunte cu notarul și primarul comunei, cari deasemenea îi urează bun venit și-l asigură de dragostea întregului popor din această comună. În fața casei parohiale a preotului I. Jurca era adunat tot poporul, în frunte cu praporii, ripizile și preoții îmbrăcați în odăjdii. Preotul I. Jurca îl salută pe P. Sf. Sa în numele credincioșilor ortodocși ai comunei.

După îmbrăcarea P. Sf. Sale cu sfințele odăjdii, este condus cu procesiune până la sf. biserică, unde începe actul târnosirii, prin înconjurarea de trei ori a sfântului locaș și citirea celor 3 evangheli, împreunate cu ungerea cu sf. Mir și stropirea cu apă sfințită a bisericii. Deoarece biserica n'ă fost sfințită niciodată de vreun arhieru, P. Sf. Sa așează sfin-

tele moaște în inima prestolului și unge cu sf. Mir interiorul sf. locaș. După terminarea actului sfințirii, P. Sf. Sa servește sfânta Liturghie, înconjurat de un impozant sobor de 14 preoți. Răspunsurile liturgice fiind date de corul bărbătesc al comunei, bine instruit și condus de dl. Inv. Șt. Hotăran.

La priceasnă P. Sf. Sa rostește o foarte instructivă predică tâlcuind versetul 24 din capitolul 6 al Evanghellei dela Matei: „Nimenia nu poate sluji la doi domni, căci sau pe unul va ură și pe altul va iubi; sau de unul se va alipi și pe altul va disprețui: Nu puteți sluji lui Dumnezeu și lui Mamona“. Din această frumoasă cuvântare am extras următoarele maxime, foarte edificatoare pentru sufletul creștinesc de astăzi:

Fiecare creștin trebuie să-și alege Stăpân, căruia că-l slujească cu tot sufletul său și cu toată inima sa, pe Dumnezeu, care e Stăpânul cerului și al pământului și să nu ne lăsăm târâți în mrejele Mamonei. Minteia noastră nu poate să cuprindă și cele cerești și cele pământești. Legile unuia nu se potrivesc cu legile celuilalt. Cu cine trebuie să mergem, cu Dumnezeu sau cu Mamona? Cea dintâi poruncă pe care a dat-o Dumnezeu omului, este aceasta: „Eu sunt Domnul Dumnezeuul tău, să nu ai alți Dumnezei afară de mine“. Deci însuși Dumnezeu ne arată pe care stăpân să-L alegem. Iisus Hristos când a fost întrebat de un judecător care este cea mai mare poruncă, a răspuns: „Să iubești pe Domnul Dumnezeuul tău din toată inima ta, din tot sufletul tău și din toată virtutea ta“. O zi să nu fie ca pe Dumnezeu să nu-L avem lângă sufletul nostru. Ridicați ochii dimineața spre cer și nu spre pământ. Numai lui Dumnezeu să-I închinăm sufletele noastre. Numai în slujba Lui să fim. Noi ne-am născut în lume și suntem legați de ea. Dar aceasta nu însemnează ca să iubim lumea mai mult decât pe Dumnezeu. El nu oprește pe nimeni ca să nu se îngrijască de cele din lume. Inșă ne cere ca mai întâi El să fie iubit și numai apoi cele pământești. „Cine iubește pe tată sau pe mamă, sau soră sau frate, mai mult decât pe Mine, nu este vrednic de Mine“, zice însuși Fiul lui Dumnezeu. Iisus Hristos a venit în lume cu o sabie care taie legăturile noastre cu lumea, ca să ne deslege și să ne ușureze. Dar lumea aceasta ne înșală și ne robește cu bogățiile ei. Aci trebuie să punem sabia lui Hristos, ca să taie lanțul robiei. Rugăciunea trebuie să fie înaintea oricărui gând al tău, creștine. În fiecare zi trebuie să ne întâlnim în rugăciune cu Dumnezeu, Stăpânul lumii acesteia. Să nu treacă o zi fără rugăciune, o Duminecă sau o sărbătoare fără Sfânta Liturghie. Noi trebuie să-I slujim lui Dumnezeu și nu lumii. Dum-

* În 1825 era singura școală românească specială, care avea cursuri de 3 ani și unica școală românească superioară despre care știm că la 1832 pretindea dela studenții ei să aibe la bază o pregătire de 8 clase gimnaziale, adică liceul absolvit cu „bun succes“ (Vezi dr. T. Botiș: *Istoria Institutului Teologic ort. român din Arad*, p. 530—538).

nezeu ne-a dat nouă șase zile dintr'o săptămână, iar a 7-a și-a rezervat-o Lui. Să I-o dăm deci pe aceasta cu prisosință. Creștinul este un purtător de Hristos și are datoria să-L poarte cu vrednicie, căci este Stăpânul nostru. Omul care are numai griji pământești, este ca o pasere grasă. Nu poate să se ridice spre cer. În lume suntem numai niște călători, niște drumeți. Cine slujește lumii, este legat de stricăciunea ei. Dumnezeu este veșnic și puternic și cine-L slujește Lui este legat de veșnicie.

La sfârșitul Sf. Liturghii, Pr. I. Jurca, face o amplă dare de seamă despre istoricul parohiei și despre efectuarea lucrărilor de reparare a sf. biserici. După aceasta P. Sf. Sa Părintele Episcop Andrei laudă jertfelnicia credincioșilor, cari au donat sume de bani pentru înfrumusețarea noului Sion.

*

După masă la ora 16, P. Sf. Sa, — dimpreună cu suita, — părăsește Pilul, îndreptându-se spre frunțașă comună SOCODOR, și aci P. Sf. Sa este întâmpinat la marginea comunei de un banderiu de călăreți, care-L conduc până la arcul de triumf, unde erau postați un mare număr de credincioși, în frunte cu notarul, primarul și inspectorul școlar, cari urează bun venit P. Sf. Sale și-L asigură de devotamentul întregii populații din această comună. La sf. biserică aștepta o masă enormă de credincioși, cu inima săltând de bucurie la vederea blândului arhipăstor. Preoții îmbrăcați în odăjdii așteptau pe P. Sf. Sa în ușa sf. biserici. După sărutarea Sf. Evangheli și a sfintei cruci, P. Sf. Sa intră în sf. biserică, unde servește Vecernia. La finea serviciului divin, P. Sf. Sa rostește cuvântul de învățătură, din care desprindem următoarele:

Multe au trecut peste noi de 4 ani, de când n'am mai fost în mijlocul vostru. Am avut 4 ani de cumplită secetă, cum nu s'a mai pomenit. Dar ne-am mângâiat cu învățăturile Mântuitorului nostru Iisus Hristos, din care ne-am adăpat, alții mai mult, alții mai puțin. În învățăturile Lui avem multă mângâiere. Acolo e izvorul cel necercat al bunătăților noastre sufletești. Toate încercările lui Dumnezeu trebuie să le primim cu dragoste. Și încercările și darurile Lui trebuie să le cântărim cu balanța dragostei. E cunoscută tuturor parabola cu bogatul căruia i-a rodit țarina, într'un an, peste măsură, încât nu mai știa ce să facă cu rodirile sale, cu recolta sa cea mare și care zicea în inima sa: când voi vedea toate rodirile mele adunate în hambare, voi zice sufletului meu: „Suflete, acum ai de toate, mănâncă, bea și te veselește“. Dar tocmai atunci Dumnezeu îi cere socoteală despre sufletul său, zicându-i: „Nebune, în ziua aceea voi cere sufletul tău dela tine și ce ai adunat

ale cui vor fi?“ Atunci s'a intristat bogatul și și-a dat seama ca lăcomia pusese stăpânire pe sufletul său. Să nu fim și noi ca acest bogat, plin de lăcomie. Tu, creștine, trebuie să te intristezi atunci când vezi că nu ai credință în Dumnezeu, dela care avem totul. Nu-i truda noastră ceea ce adunăm, ci e darul Lui. Lăcomia, sgârbenia și îmbuibarea ne trag spre iad. Omul lăcom nu știe ce e dragostea față de Dumnezeu și față de oameni. Cămătarul n'are inimă. El e de piatră. Toți lacomii sunt slugile satanei. Dacă rodește țarina ta, dă din prisosul tău și celui sărac. Adună-ți comori în cer și nu numai în hambarele tale. Omul lăcom e orb și socotește că toată viața lui se rezumă în bogăție. Nu se gândește la Dumnezeu, ci trăește într'o orbie sufletească.

Dumnezeu ne-a dat cheile raiului chiar din viața aceasta. Fiecare preot are în mână cheile vieții veșnice. Tu, creștine, trebuie să persisti ca să îți se deschidă această viață. Cheile iadului sunt în însăși mâna lui Dumnezeu. Lacomul nu crede în Dumnezeu. El e despărțit de dragostea cerească. Să nu ne pierdem sufletul din fața lui Dumnezeu. Lui trebuie să-I aducem jertfă pentru tot ce ne dă. Să căutăm mai întâi împărăția Lui și toate celelalte ni se vor adăuga nouă.

Mulțimea credincioșilor asculta cu multă dragoste cuvintele de învățătură ale P. Sf. Sale.

După ce s'a întreținut cu credincioșii noștri în fața bisericii, P. Sf. Sa s'a reținut la reședință, depin satisfăcut de cele constatate în parohiile Pilul și Socodor și mai ales mângâiat sufletește că a putut încăodată sămăna sămânța învățăturilor mântuitoare, în inima arhipăstorilor Săi.

Cor.

Cauzele ivirii sectelor

— Inevitabilitatea și necesitatea sectarismului —

La Turnul Babilonului s'a întâmplat o catastrofă în soarta omenirii: amestecarea limbilor, după care omenirea s'a împărțit în popoare de limbi diferite. Cu aceasta, unitatea omenirii a încetat pentru totdeauna. Fiecare popor a început să-și croiască tradiția, cultura și istoria lui proprie. Popoarele s'au transformat îndată în tabere adverse, neimpăcate decât sporadic și pentru prea puțină vreme.

Dar încă înainte, la căderea în păcat, s'a întâmplat o catastrofă mai mare; amestecarea mințiilor, după care omenirea s'a fărâmițat în părți încă mai mici: în indivizi. De atunci încolo, în omenire, ca în natură, există diversitate. Așa cum în natură nu există două frunze, sau două fire de iarbă la fel, așa în omenire nu există două minți la fel. Fiecare își are mintea lui individuală, aparte, care apoi individualizează și originalizează totul. Până și munca e

individualizată. „Si duo faciunt idem, non est idem“ ziceau strămoșii noștri, cu toată dreptatea.

Pe vremuri se zicea că toate drumurile duc la Roma imperială. Fapt este, că toate drumurile minții duc la același unic adevăr. Dar sunt și căi de labirint, în care mințile rătăcesc generații și secole de-a rândul. Și totuși, în diversitatea și individualitatea lor, nici-una nu renunță la calea sa și nu cedează în fața altora. „Quot capita, tot sensus“. Fiecare crede că se găsește în calea cea mai sigură a adevărului. De aici sectarismul, în toate marile manifestări spirituale: în poezie, în artă, în politică, în religie...

Deci mintea întunecată de păcat și diversă, individuală, e totdeauna un climat favorabil rătăcirilor, sau un izvor de rătăcirii. ¹⁾ Iată de ce, sectarismul e prezent în toate epocile istoriei, ca un fenomen inevitabil.

Să luăm, de pildă, poporul Vechiului Testament. Deși era condus de Dumnezeu, care i Se descoperise în mai multe rânduri și-i dovedise puterea și voia Sa, dându-i chiar o lege scrisă, totuși, a trecut din rătăcirii în rătăcirii: prin acel *vitel de aur*; prin *uciderea profesilor* în al căror cuvânt strălucea, în chip vădit, adevărul și voia lui Dumnezeu; prin răstălmăcirea „dreptății“ dela Dumnezeu pe care căutau s'o înlocuiască cu „dreptatea lor“ (Rom. 10,3), sau a poruncii a cincea cu viclenia aceluia faimos „Corban“ (Mc. 7,11) ș. a. Eludau legea, justificându-se că nu o fac împotriva lui Dumnezeu, ci în favorul lor și chiar se țineau că în acest chip pot fi mai conștiințioși în împlinirea legii. Erau erezii care au bântuit în poporul întreg, în curs de multe generații.

Erau apoi și erezii parțiale, separaționiste. Așa erau, de pildă, *partidele religioase* (Fariseii, Saducheeii, Esei) și *școlile rabinice* întemeiate și conduse de mari rabini, ca Hilel și Șamai, toate cu specificul propriu și cu tendințe separaționiste. În fața celor mai evidente adevăruri, se găseau și minți care se țineau mai deștepte și născocceau câte o nouă pretinsă față a adevărului.

Inevitabilitatea sectarismului a confirmat-o Mântuitorul prin cuvintele; „*Vai lumii din pricina smintelilor, că smintelile trebuie să vină. Dar vai omului aceluia prin care vine sminteala*“ (Mt. 18,7). Deci: 1. „smintelile trebuie să vină“, ca ceva inevitabil; 2. ele vin prin oameni datorită minții omenești diversă și perversă; 3. iar aceștia poartă o mare vinovăție pentru născocirea și răspândirea smintelilor.

Nu cumva stăm în fața unei contraziceri? Căci sau sectarismul este inevitabil și atunci depășește puterea omului de a-l evita și-l face iresponsabil, sau omul este în chip hotărât responsabil, ceea ce însemnează că în acest caz el poate și chiar trebuie

să evite încuibarea sectarismului în mintea lui, iar, atunci sectarismul nu poate fi inevitabil. Una din două. La nici un caz nu pot subsista împreună două aserțiuni care se exclud una pe alta.

Nu e nicio contrazicere. Căci pe de o parte, sminteala este inevitabilă, dar nu 'ca forță oarbă, care se impune cu necesitate, ci ca ceva ce poate ușor să ia naștere în mintea diversă și perversită de păcat. E cu neputință să nu se găsească minți care să rătăcescă și să producă apoi și în alții rătăcirii. Pe de altă parte, omul e responsabil de rătăcirii, deoarece are în el puterea de a le evita. Nici mândria, nici ura, nici hatărul, nu pot justifica persistența lui în rătăcirii, câtă vreme acestea nu-i vin cu necesitate și irezistibil. Omul se roagă zilnic „*Facă-se voia Ta*“ — dar își face voia lui. Îi este descoperită calea cea dreaptă, dar mintea lui diversă îi descoperă căi de labirint, la care nu renunță. E îndărătnic. Aici este vinovăția lui.

Din cuvintele de mai sus rezultă încă ceva: în omenire există inevitabil, pe de o parte, născocitori de sminteli, iar pe de altă parte, victime. E și firesc că dacă există amăgitori, să existe și amăgiți. Faptul este confirmat și prin cuvintele: „*Vedeți să nu vă amăgească cineva. Căci mulți vor veni pe numele meu, zicând: Eu sunt Mesia. Și pe mulți îi vor amăgi. Și mulți prooroci mincinoși se vor scula și vor înșela pe mulți... Căci se vor scula hristoși mincinoși și prooroci mincinoși și vor da semne mari și minuni ca să amăgească, de va fi cu putință, și pe cei aleși*“ (Mat 24, 4-5, 11-24). Apostolul Pavel grăește deasemenea: „*Eu știu, că după plecarea mea vor intra între voi lupi crânceni, care nu vor cruța turma. Și dintre voi înșivă se vor scula bărbați, învățând învățături, sucite, ca să tragă pe ucenici după ei*“ (F. A. 20, 29-30). Apostolul povestește ivirea sectarismului în însăși turma credincioșilor. El cunoștea diversitatea minților și inevitabilitatea rătăcirilor. Pe născocitorii de erezii îi numește lupi, pentru ravagiile pe care le vor face în turmă. Și într'adevăr, cel ce răpește din turmă numai lup poate fi, oricum i-ar fi înfățișarea. Apostolul Pavel încă grăește: „*Au fost în popor și prooroci mincinoși, după cum și între voi vor fi învățători mincinoși, care vor strecura eresuri pierzătoare și tăgăduind chiar pe Stăpânul care i-a răscumpărat, își vor aduce lor o grabnică piere. Mulți se vor lua după învățăturile lor destrăbălate și din pricina lor, calea adevărului va fi iubită*“ (2 Petru 2, 1-3). Și într'adevăr, așa s'a întâmplat. S'au ivit mulți amăgitori și încă mai mulți amăgiți. Legheon este numele lor. Unii din ei (spiritiștii) tăgăduesc pe Hristos ca Răscumpărător.

Așadar atât Mântuitorul, cât și Apostolii Săi constată, că sectarismul e ceva inevitabil. În textele de mai sus nu se indică nicio cauză a ivirii lui. Dar se poate ușor deduce, că e una și aceeași: diversi-

¹⁾ Cf. Dr. C. Sărbu, Originea și răspândirea sectarismului. Cauzele apariției și expansiunii mișcării sectare. Sibiu 1945. pag. 8 — 9.

tatea minții întunecate de păcatul strămoșesc. Căci nicio altă cauză nu poate fi atât de universală și de permanentă în omenire, ca să determine un astfel de fenomen inevitabil.

Aceeași cauză a mai făcut, ca sectarismul să fie și necesar. Căci iată ce zice Apostolul: „*Aud că la adunările voastre din biserică, între voi sunt desbinări. Și în parte o și cred; căci trebuie să fie între voi și eresuri, ca să iasă la lumină cei lămurii*“ (1 Cor. 11, 18-19). Deci eresurile sunt necesare ca excepții. menite să întărească regula, evidențiind adevărul prin contrastul cu el. Și într'adevăr, acest considerent biblic e confirmat și de mîntea sănătoasă și de realitatea istorică. De n'ar fi fost erezii, adevărul n'ar fi ieșit atât de mult la lumină, în cărțile biblice, în hotărârile marilor sinoade ecumenice, în scrierile SS. Părinți și în atât de bogata știință teologică, — toate determinate de apariția, într'o formă sau alta, a fenomenului sectar. Poporul zice că în fiecare rău e și un bine. Și într'adevăr, există și rău necesar, rău într'o privință, util în alta. Acesta e și cazul sectarismului.

Chestiunea inevitabilității și a necesității apariției sectelor e confirmată de Biblie, de mînt și de realitatea istorică și deci nu mai este o chestiune de controversă. Ea nu trebuie nici să ne înspăimînte, nici să ne facă încrezuți. Căci sectarismul vine ca ceva inevitabil și necesar, producând neliniște și tulburări. Dar tot așa și trece.

S'ar putea ridica obiecțiunea: Dacă sectarismul este datorit diversității minților, ar urma ca fiecare om să fie un sectar aparte cu credința lui proprie, specifică; și să nu mai fie credințe comune mai multor milioane de oameni. Căci „*quot capita, tot sensus*“ — câte capete, atâtea păreri.

Obiecțiunea nu rezistă. Căci există o cale revelată, îngrădită în limite care nu pot fi depășite decât de cei ce cred că pot pricepe mai mult de cât atâtea secole și mai adânc decât cuvîntul luminat al Descoperirii. Iată de ce nu toți sunt sectari, așa cum într'un stat condus de legi, nu toți cetățenii sunt infractori și delievenți.

(Va urma)

P. D.

RECASATORIA PREOȚILOR VADUVI

În cazul dacă înclinăm spre rezolvarea problemei în sensul admiterii căsătoriei preoților după hirotonie se pun următoarele întrebări:

1. Este posibilă modificarea dispozițiilor canonice din ființă?

2. Dacă este posibilă, cine și cum să le modifice?

Canonul 6 trulan este universal obligator și cine nu i se supune cade sub pedepsele canonice. Cano-

nul acesta însă nu s'a putut observa cu strictețe și preoțimea interesată totdeauna a fost nemulțumită, opunându-se aplicării lui cu strictețe. Am văzut că dispozițiile canonului acestuia nu sunt de drept divin, nici dogmatice, ci constituiesc o lege disciplinară a Bisericii. Normele dogmatice și de drept divin sunt *absolut* obligatorii pentru toți și pentru totdeauna. Normele disciplinare date în canoane aduse sau confirmate de autoritatea supremă bisericească, sinodul ecumenic, deasemenea sunt obligatorii pentru Biserica întreagă și pentru toți membrii ei, dar prin aceasta puterea bisericească nu se limitează în activitatea sa de legiferare ulterioară. Canoanele disciplinare au putere obligatorie universală numai până când acelaș for suprem bisericesc, sinodul ecumenic, nu le-ar înlocui cu alte dispoziții, ținând seama de necesitățile noi bisericești și în cadrele principiilor generale și ale spiritului Bisericii ortodoxe. Deci canoanele disciplinare ca unele, ce reglementează viața externă bisericească, *se pot modifica* și au și obvenit cazuri, când s'au modificat, precum am văzut din cele expuse, în conformitate cu necesitățile din Biserică. Acelaș Duh Sfânt, care a inspirat pe Sfinții Părinți ai sinoadelor ecumenice din trecut, nu a încetat și nu va înceta niciodată de a inspira pe conducătorii Bisericii, când se vor întruni în viitor la un sinod ecumenic, la care, potrivit nevoilor noi ale Bisericii, pot modifica eventual legile anterioare și să dea altele nouă. Prin urmare și canonul 6 trulan din ființă nu este obligatoriu pentru toate timpurile, ci numai până când autoritatea supremă bisericească îl ține în vigoare.

Posibilitatea ținerii unui sinod ecumenic este dată și după cum se știe dintre problemele de soluționat la viitorul sinod ecumenic face parte și problema căsătoriei preoților văduvi. A fost pusă chiar de răposatul nostru patriarh, Miron Cristea, în epistola adresată căpeteniilor Bisericilor ortodoxe autocefale la suirea sa pe scaunul de mitropolit primat al României, unde spune următoarele:

„O altă chestiune tot așa de însemnată după omnia noastră părere, ca și cea a Calendarului, este chestiunea căsătoriei preoților văduvi. Dela o vreme preoții văduvi au început să se miște și la noi, ca și de altfel în toată lumea, pentru dobîndirea dreptului la o a doua căsătorie, după cum l-au avut în primele veacuri de frumoasă înflorire a vieții bisericești.... Ținând însă seamă de felul sbuciumat și mai ațățător, pe care vremurile de astăzi l-au adus asupra omenirii, prin sporul de muncă și de greutate, la care a supus'o, și avînd în vedere că creștinismul nu-și răspîndește virtuțile castității cu sila și nici nu oprește cu ele cursul vieții omenești, căci „spre pace ne-a chemat pe noi Dumnezeu“ (1 Cor., 7,15) zice Sf. Ap. Pavel, *în numele Sfîntului Sinod Român noi ținem să stăruim cu tot dinadinsul pentru deslegarea cano-*

nică a acestei chestiuni cu o zi mai înainte de a fi văzut generalizându-se și fără o astfel de deslegare căsătoria preoților văduvi, ceea ce amenință din toate părțile. Pentru neamul nostru românesc, înzestrat de Dumnezeu cu o țară atât de alintătoare prin frumusețile ei și cu un sânge atât de viu și de mănos în nașteri, recăsătorirea preoților văduvi a început să se ivească și să pună în primejdie nu numai disciplina morală a unora din clerici, dar și înăsăși autoritatea ecumenică a sfintelor soboare, în ale căror hotărâri se lovește pe față și cu dela sine putere“ (Revista Biserica Ortodoxă Română din Martie 1922, pag. 450-451).

* * * (Va urma)
Prof. Dr. Nicolae Popoviciu

Despre ce să predicăm ?

Dumineca a 19 a după Rusalii despre: IUBIREA VRĂJMAȘULUI.

Unora li se pare că ar fi în firea omului sădită ura față de vrăjmaș. Sunt popoare la care răzburarea era o lege și e socotită ca o ticăloșie uitarea și iertarea sau neputința de a întoarce răul cu rău. Dacă cineva a fost ucis, cel mai apropiat al mortului avea datoria să-i răzburne sângele. La alte popoare ucigașul putea să se răscumpere cu bani, dar era rușinos pentru familia celui ucis să primească banii și să-și ia gândul dela răzburare. Sunt țări ale căror legi opreau răzburarea asupra celor din familia ucigașului, dar însuș ucigașul putea să fie omorât. Obiceiul răzburării a fost atât de înrădăcinat, că Sfânta Scriptură a Vechiului Testament a trebuit să înfrâneze sălbăticiis. Infrânarea s'a făcut prin alegerea unor cetăți, în care ucigașii nu puteau fi urmăriți de răzburători. Dar și aci puteau să scape numai ucigașii fără voie și fără să fi fost vrăjmași nici cu o zi, nici cu două înainte (Deuteronom 19, 2—13).

Dar nu e în firea omului și la început nu a fost așa. Păcatul strămoșesc, ascultarea de cel rău a făcut ca în firea omului să fie ura altoită ca o otravă. Dacă Vechiul Testament a înființat cetăți de scăpare pentru ucigașii fără voie, Hristos Domnul vrea să credem că toți cei răi sunt numai într'o boală oarecare, de care pot să scape dacă li se dă iubirea și iertarea. În felul acesta zice: *Ci iubiți pe vrăjmașii voștri și faceți bine, dați împrumut nimic nădăjduind, și va fi plata voastră multă și veți fi fiii celui Preaînalt, că el este bun cu cei nemulțumitori și cu cei răi* (Luca 6, 35) Ințelesul acestor cuvinte este, că iubirea și binefacerea față de vrăjmași trebuie să fie fără gândul la o dobândă, sau la o răsplată pământească, nici la o faptă asemănătoare a vrăjmașului față

de noi. Grija răsplătirii să o lăsăm Tatălui cereșc, care păstrează pentru cei care ascultă îndemnul și porunca Fiului său, o plată cum noi nu știm să ne închipuim alta mai mare și mai frumoasă. Ne va face fii și moștenitori ai împărăției sale împreună cu Fiul său. Bunătatea lui față de cei răi este ca să-i facă mai buni, decătușându-i din legăturile și din robia celui rău.

Ca porunca și învățătura Mântuitorului să fie deplin înțeleasă și implinită, Hristos Domnul ne-a dat și exemplu, iertând pe cei care l-au judecat și răstignit. Adevărații săi învățacei au vestit aceeaș poruncă și învățătura au pecetluit-o cu moartea lor mucenicească rugându-se și ei pentru vrăjmașii lor.

Scopul desrădăcinării vrăjmașiei este ca oamenii să nu se mai dușmănească așa cum a dușmănit Cain pe fratele său. Cuvântul lui Dumnezeu ne arată că vrăjmașul este un nefericit, asupra căruia stăpânește cel rău și că numai jugul apășător al duhului rău îl face să fie stăpănit și de ură. Aduceți-vă aminte de îndrăciții din Gadara, care rupeau legăturile puse de oameni și alergau prin morminte îngrozind lumea. Sau de lunaticul care se sbătea și se arunca în apă și în foc. Cei stăpăniți de duh rău caută să sfarme să sdrobească tot ce le vine în cale, să ucidă, cașicând n'ar putea să facă altfel. Așa sunt toți vrăjmașii pentru că toți sunt sub puterea duhurilor rele. Când au fost scăpați cei din Gadara de sub cătușile demonilor, au stat liniștiți. Inșă o răzburare, o pedepsire asupra celui vrăjmaș ar face ca furia lui să fie și mai mare. Pentru aceasta a oprit Dumnezeu cu poruncă aspră, pedepsirea lui Cain. El însuș se credea vinovat și că ar putea să-l ucidă oricine l-ar fi întâlnit. Și i-a zis Domnul Dumnezeu: Nu așa, ci tot cel ce va ucide pe Cain, înșeptit se va pedepsi. Și a pus Domnul Dumnezeu sema lui Cain, ca tot cel care îl va întâlni să nu-l omoare (Facerea 4, 13—15).

Marii gânditori ai omenirii au înțeles durerea și nefericirea celor ce s'au făcut vrăjmași printr'un gând venit „de aiurea“ care a pătruns în Cain și în alții ca el. Un poet oarecare așa ne arată durerea lui Adam pentru nefericirea lui Cain (Cerna: Plânsul lui Adam):

*Căci geamătul lui Cain din noapte se desface
Și-mi risipește clipa de rugă și de pace.
E plânsul lui... Din noaptea cărărilor pierdute
El inima-mi de tată o chiamă, să-l ajute...
Ridică de pe viață-i povara, că-i a mea,
Și pune-mi-o pe umeri, de vrei, cu mult mai grea.*

Dar plânsul acesta al lui Adam trebuie să fie plânsul omenirii întregi pentru nefericirea celor ce au săvârșit fărădelegi. Dorirea lui Adam de a scăpa pe Cain din chinurile păcatului, tre-

bue să fie voința omenirii întregi de a scăpa pe vrăjmaș din cătușele răului. Așa ne îndeamnă sfântul apostol Pavel: Dacă deci flămânzește vrăjmașul tău, dă-i pâine; dacă însetează, dă-i să bea, căci făcând aceasta, grămădești carbuni de foc pe capul lui. Nu te lăsa biruit de rău, ci biruește răul cu binele (Romani 12, 20—21).

Cu duhul iubirii alungăm duhul cel rău din vrăjmașul nostru și atunci el, eliberat de sub puterea diavolului, se poate înălța și se înfrățește cu noi. De aceea tu, care te socotești bun, nu aștepta ca vrăjmașul tău să se îndrepteze numai decât cerându-ți iertare și căindu-se el întâi, ci grăbește tu întâi de ți arată bunătatea. Dacă te crezi tu pe tine sus și pe el îl socotești în noroiu, întinde-i tu întâi mâna să se poată smulge să se înalțe la tine și să ți se facă frate iubitor. Așa grăiește Duhul Sfânt prin gura apostolului: Căci și noi eram cândva fără minte, neascultători, rățaciți, slujind poftelor și desfătărilor de tot felul, trăind în răutate și în pismă, urțiți fiind și urându-ne unii pe alții. Iar când s'a arătat bunătatea și iubirea de oameni a lui Dumnezeu, Mântuitorul nostru, nu din fapte făcute de noi pentru îndreptărire, ci după mila lui ne-a mântuit, prin baia nașterii din nou și prin înnoirea Duhului Sfânt (Tit 3, 3—5). Așa și noi, să nu așteptăm ca vrăjmașii noștri să facă faptele cele bune, ci noi să arătăm milă față de nefericirea răutății lor.

Mântuitorul nostru chiar când a vrut să arate cum vor fi pedepsiți cei care nu au fapte bune, nu a ales vreun om păcătos, sau pe vreunul din vrăjmașii săi, ci un biet smochin în care n'a aflat nimic decât frunze și i-a zis: De acum să nu se mai facă din tine rod în veci și îndată s'a uscat smochinul (Matei 21, 19—20). Dar ne-a dat pilda altui smochin neroditor, spunând câtă trudă pune grădinarul ca să-l curățească, să i sape la rădăcină, să-i dea gunoju. Cu aceasta ne învață să folosim toate mijloacele pentru îndreptarea vrăjmașului.

Noi nu am înțeles puterea iubirii iertătoare. Dela Cain, care avea doar o măciucă, urmașii lui din veac în veac și-au făcut tot mai ucigătoare arme. Mintea și munca omului și bunurile pământului toate au apucat pe calea rățăcită a sfărmării, a nimicirii, de s'au vrăjmășit și se vrăjmășesc până azi. Un învățat (Nicolai: Biologia războiului) a făcut, socoteala, că lucrând pământul cu pricepere, ar putea să trăiască 200 kilograme de substanță vie, adică de oameni, animale și plante pe fiecare metru pătrat de pământ. Dar în loc să ne desăvârșim în rodire, ne am desăvârșit în arme care pot ucide dintr'odată și pe cel asupra căruia va fi îndreptată și pe cel care o folosește.

Pământul ne poate cuprinde și hrăni pe toți. Nu avem pricină să ne temem că am muri de foame din pricina vrăjmașilor. Cerul e și mai larg și ne poate primi pe toți fiii săi, când vom trăi ca frați pe pământ. A fi fiii celui Preînalt înseamnă a trăi și a lucra după învățătura, după porunca și după exemplul Fiului lui Dumnezeu, iubind și iertând pe vrăjmașii noștri.

DESPRE NAZIREI

Ce întrebare își pune tânărul care intră într-o școală secundară și care-i răspunsul ce-și dă? O, dar întrebările sunt multe și apăsătoare. Ziua nu-l lasă să se gândească la alta, noaptea nu lasă să-i vie somnul. Ce mă fac eu cu școala? Când a răzbit să doarmă, visurile i se țin lanț. Se vede în școala necunoscută cu profesori și colegi necunoscuți. Se apleacă deasupra cărții și deasupra caietului, să cetească sau să scrie. Dar literele se înroșesc, încep să ardă, să scânteieze, de nu mai poate lega un cuvânt. Profesorul necunoscut strigă: Dar tu de ce-ai venit la școala noastră?

Intrarea în școală e o închinare, o consacrare făcută și lui Dumnezeu și oamenilor. Lumea cunoaște mai multe feluri de consacrări. Abel a consacrat lui Dumnezeu cel mai frumos miel din turmele sale. Prorocul Samuil a fost închinat înainte de a se naște, să fie în slujba lui Dumnezeu. Toți băieții întâi născuți erau puși înaintea Domnului. Era în Vechiul Testament o consacrare deosebit de frumoasă: votul nazireilor (Numerile cap. 6). Bărbați sau femei închinau un răstimp, unii un an, alții mai mulți și iarăși alții toată viața lui Dumnezeu, să aibă gânduri, vorbe și fapte bune. La consacrare se tundeau și aduceau anumite jertfe. Cât ținea timpul consacrării se fereau de băuturi îmbătătoare și de unele din mâncări. Nu se atingeau de morți, iar părul nu mai era atins de foarfeci sau de briciu. Peste tot aveau să se poarte ca sfinți și binecuvântați ai Domnului. Când se împlinea timpul consacrării, nazireii aduceau jertfe de mântuire și își tundeau părul și părul tăiat se punea pe focul de sub jertfa de mântuire.

Sfânta Scriptură spune că Samson a fost consacrat nazireu pe toată viața și avea chemarea să-și scape neamul din robia Filistenilor. S'a atins odată de stârvul unui leu pe care-l omorîse. Căderea însă i-a fost adusă de Dalila, de al cărei hoit al desfrâului s'a atins (Judecători 13, 5. 7—9; 17, 4. 18—19) și pe ai cărei genunchi i au tăiat șuvițele de păr.

O asemănarea desăvârșită este între nazireii Vechiului Testament și între tinerii care

trec din școala primară în alta mai mare. Intra-rea în școală, aplecarea deasupra cărții, chema-rea pe care trebuie s'o simtă cel ce vine la școală este o consacrare.

Precum nazireii aduceau jertfă la începutul consacrării, așa trebuie să facă cei de acum rugăciuni deosebit de stăruitoare când intră în școală: Doamne, mintea mea o luminează, inima și buzele mele le deschide, ca să te laud pe tine, Sfântă Treime.

Precum cei de atunci își lapădau părul la consacrare, așa cei de acum trebuie să lepede gândurile, vorbele și faptele rele.

Precum se fereau cei de atunci de anumite băuturi și mâncări și de atingerea cadavrelor, așa trebuie să se ferească cei de acum și de mân-cări și de băuturi vătămătoare și de cadavrele desfrăului. Mâncările de îmbuibare, băuturile îmbătătoare și păcatul desfrăului fac din om un hoit, pe care scârba celorlalți oameni îl va în-gropa în dispreț.

Dacă aceia erau sfinți ai Domnului, cei de azi trebuie să se sfințească și lui Dumnezeu și oamenilor.

Așa cum își ardeau cei de demult părul în focul de sub jertfa mântuirii, cei de acum trebuie să-și aprindă lumina minții, s'o ardă ca ea să se lățească și să se împartă în mințile, în inimile și în sufletele altora și să fie înălțată până la jert-felnicul cel mai presus de ceruri.

Ca să ai ce răspândi și ce împărți altora și lui Dumnezeu, adună. Nazireii năzuiau să pună pe focul de sub jertfă o cât mai bogată podoabă de păr. Ție nu părul, ci podoaba minții ți se cere. Așa cum își creșteau și-și îngrijeau nazireii po-doaba din afară a capului, tu adună podoaba minții. Adună lumină din manualele tale, din căr-țile alese, din gurile profesorilor și din tot cu-vântul ce iese din gura lui Dumnezeu (Matei 4, 4).

F. C.

Informațiuni

● **Prea Sfințitul Episcop Dr. Antim Nica** a fost instalat, în ziua de Duminică 14 Septembrie a. c., ca Episcop locotenent al eparhiei Dunărea de Jos, în locul P. S. Cosma Petrovici, care s'a retras din cauză de boală. La solemnitatea instalării, au participat, pe lângă autoritățile din Galați și jur, P. C. Sa Gh. Vintilescu, Directorul Cancelariei Sf. Sinod și Părintele Cernăianu, Director general în Ministerul Cultelor.

■ **Camera Deputaților** a votat în săptămâna trecută proiectul de lege pentru înființarea Mitropo-liei Ortodoxe a Banatului.

Nr. 2705-1947.

Comunicate

În referire la Apelul Nostru Nr. 2475-1947, privitor la colecta pentru Schitul Sf. Gheorghe invităm pe P. C. Preoți conducători de Oficii Parohiale să Ne comunice în termen de 10 zile:

a) Ce sumă au colectat dela credincioși și în ce stare se află și dacă sunt lei blocați la care in-stitut bancar se găsesc?

b) Câte kg. cereale s'au strâns și în ce loc se află depozitate?

Arad, la 20 Septembrie 1947.

† ANDREI

Episcop.

Ic. Stavr. Caius Turicu

consilier referent eparhial.

Nr. 3054-1947.

Ca urmare la stabilizarea monetară pentru re-venirea la normal în gestiunile parohiale, Ven. Con-siliu Eparhial în ședința din 18 Septembrie 1947 a dispus următoarele:

1. P. C. Preoți, conducători ai Oficiilor Paro-hiale împreună cu Epitropia și Corporațiunile Paro-hiale vor întocmi bugete parohiale suplimentare pe timpul dela 15 August 1947, până la 31 Martie 1948 în lei stabiliți. Bugetele compuse reglementar vor fi înaintate Ven. Consiliu Eparhial până la 1 Nov. a. c. pentru aprobare.

2. În ceea ce privește socoțile parohiale pe exer-cițiul curent, P. C. Preoți conducători ai Oficiilor Parohiale cu epitropii vor trece *suma blocată* de lei în rubrica „Depuneri“, atât în Jurnalul M, cât și în formularul G, apoi se va face încheierea socoților pe data de 15 August întocmai ca la sfârșitul anului bugetar. Dacă există sold, care numai în lei stabiliți poate fi, va fi trecut în rubrica următoare din Jurnalul M, continuându-se astfel mai departe opera-țiunile gestionare în lei stabiliți. Socoțile parohiale pe 1947-48, în baza prezentei dispozițiuni, va avea două încheeri: una în lei vechi la 15 August 1947, iar cealaltă în lei stabiliți la 31 Martie 1948.

Arad, la 23 Septembrie 1947.

† ANDREI,

Episcop.

Prot. C. Mureșan,

cons. ref. eparhial.

Nr. 2964/1947.

Concurs

1. Se publică concurs din oficiu, cu termen de 15 zile, pentru îndeplinirea, prin numire, a parohiei de clasa II *Sintea Mare* protopopiatul Chișineu-Criș.

VENITE:

1. Folosința alor 16 jug. cad. din ses. parohială.
2. Folosința casei și grădinei parohiale.
3. Venite stolare și birul legal.
4. Salarul dela Stat.

II. Pentru parohia *Slatina de Criș*, de clasa II, protopopiatul Buteni.

VENITE:

1. Folosința alor 32 jug. cad. sesiune parohială.
2. Folosința casei și a grădinei parohiale.
3. Stolele și birul legal.
4. Salarul dela Stat.

Preoții numiți vor plăti din al lor toate impo-zitele după beneficiul preotesc.

Cererile de concurs, însoțite de actele necesare, se vor înainta la Consiliul Eparhial.

Arad, 16 Septembrie 1947.

† Andrei,

Episcop

Tratan Cibian,

cons. ref. ep.